

PENSIONSANALYSE: TÆT PÅ PROVENUNEUTRALT AT FORHØJE LOFTET FOR INDBETALINGER TIL RATEPENSION FRA 50.000 KR. TIL 100.000 KR.

Thorning-regeringen reducerede i 2012 loftet for indbetalinger på ratepension fra 100.000 kr. til 50.000 kr. Thorning-regeringen budgetterede med en forbedring af den strukturelle saldo på godt 2 mia. kr. i 2012 faldende til 1 mia. kr. i 2020 som følge af indgrebet. Forventningen var, at loftet ville indebære, at pensionsindbetalingerne samlet ville falde, hvilket på kort og mellemlangt sigt ville få skatteindtægterne til at stige som følge af lavere skattefradrag for pensionsindbetalinger. Indgrebet indebærer ganske vist, at der blev indbetalt 8 mia. kr. mindre på ratepension i 2012, men samtidig blev der indbetalt 8 mia. kr. mere på livrente. Dermed har indgrebet skubbet pensionsindbetalinger fra ratepensioner til livrenter. Det betyder, at loftet på 50.000 kr. ikke påvirker den strukturelle saldo nævneværdigt. Konsekvensen er, at loftet for indskud på ratepension kan hæves til 100.000 kr., uden at den strukturelle saldo påvirkes nævneværdigt. Et sådant tiltag kan anbefales gennemført på finansloven for 2016. Det vil give danskerne større frihed til selv at bestemme, hvorvidt pensionsopsparingen skal placeres i livrenter eller på ratepension.

Thorning-regeringen reducerede i 2012 loftet for indbetalinger på ratepension fra 100.000 kr. til 50.000 kr. Det betød, at man ikke længere kunne få skattefradrag ved de indbetalinger til ratepension, der ligger ud over 50.000 kr. årligt.

Thorning-regeringen budgetterede med en forbedring af den strukturelle saldo på godt 2 mia. kr. i 2012 faldende til 1 mia. kr. i 2020 som følge af indgrebet¹. Man forventede således, at loftet ville indebære, at pensionsindbetalingerne samlet set ville falde, hvilket på kort og mellemlangt sigt ville få skatteindtægterne til at stige som følge af lavere skattefradrag for pensionsindbetalinger. Omvendt ville skatteindtægterne blive mindre på længere sigt, fordi pensionsudbetalingerne ville blive mindre (og dermed ville skatteindtægterne herfra falde).

Thorning-regeringens indgreb indebærer ganske vist, at der blev indbetalt 8 mia. kr. mindre på ratepension i 2012, men samtidig blev der indbetalt 8 mia. kr. mere på livrente, jf. tabel 1.

Tabel 1. Indbetalinger til pensionsordninger i mia. kr., 2007-2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014*	Ændring, 2011-2012
Livrente	37,9	40,1	41,0	43,7	42,5	50,6	54,6	56,3	8,2
Rate	54,1	54,9	58,4	45,1	48,9	41,0	48,8	49,9	-8,0
I alt	92,0	95,0	99,4	88,8	91,4	91,6	103,4	106,1	0,2

Anm.: Løbende priser. Tal for 2014 er foreløbige

Kilde: Forsikring og Pension samt egne beregninger

Ovenstående indbetalingsmønster viser, at Thorning-regeringens indgreb har skubbet pensionsindbetalinger fra ratepensioner til livrenter. En af forklaringerne er, at mange arbejdsmarkedspensioner har omlagt kundernes pensionsindbetalinger fra rate- til livrenter. Ratepensioner og livrenter behandles imidlertid skattemæssigt ens, jf. boks 1, og dermed har dette skift mellem indbetalinger til livrente og ratepension - og dermed loftet på 50.000 kr. - ikke påvirket den strukturelle saldo nævneværdigt. Se boks 2 nederst for yderligere information om pensionsindbetalinger i perioden 2007-2014.

¹ Kilde: Budgetoversigt 3, december 2011, Finansministeriet samt svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 175 (Alm. del - §) af 18. april 2012.

Finansministeriet har også konkluderet, at nedsættelsen af loftet til 50.000 kr. ikke har haft nogen nævneværdig effekt på pensionsindbetalingerne. Således fremgår det af et svar til Finansudvalget at:

*"Indskuddene på ratepensioner var i 2012 ca. 17 pct. lavere end i 2011, svarende til et fald på ca. 8 mia.kr. Dette fald kan i høj grad tilskrives, at loftet blev yderligere nedsat til 50.000 kr. med virkning fra 2012. De lavere indbetalinger på ratepensioner i 2012 blev dog i høj grad modsvaret af højere indbetalinger på andre pensionsformer (i primært livsvarige pensionsordninger), således at de samlede pensionsindskud var omtrent uændrede fra 2011 til 2012."*²

Policy-anbefaling: Hæv grænsen for indskud på ratepension fra 50.000 kr. til 100.000 kr.

Ovenstående indebærer, at loftet for indskud på ratepension kan hæves til 100.000 kr., uden at den strukturelle saldo påvirkes nævneværdigt³. Et sådan tiltag kan anbefales gennemført på finansloven for 2016. Det vil give danskerne større frihed til selv at bestemme, hvorvidt pensionsopsparingen skal placeres i livrenter eller på ratepension. Samtidig vil forslaget indebære, at V-regeringen fører loftet tilbage til det niveau, der var gældende, da de overlod statsministerposten til Helle Thorning i 2011.

Boks 1. Forskel på livrenter og ratepensioner

Livrenter og ratepensioner er de mest udbredte pensionstyper, jf. boks 1. Livrenter og ratepension behandles skattemæssigt ens.

Ratepension: Udbetalinger fra ratepension løber over en periode på mellem 10 og 25 år. Ved død inden hele ratepensionen er udbetalt, tilfalder den resterende pensionsformue arvingerne.

Livrente: Livrenter er en forsikringsordning, hvor udbetalingerne fortsætter, så længe man lever. Ved død udbetales der som udgangspunkt ikke noget til arvingerne. Det indebærer også, at hvis man dør tidligt, efter at udbetalingerne er begyndt, får man relativt lidt udbetalt ift. de opsparede midler. Omvendt vil man få mere udbetalt, end man har sparet op, hvis man lever længere end gennemsnittet i pensionskassen.

Derudover gælder det, at en ratepension kan omdannes til en livrente (før udbetalingerne starter). Derimod kan man ikke omdanne en livrente til en ratepension. Det medfører også, at en forhøjelse af loftet til 100.000 kr. vil give øget fleksibilitet, hvis man skifter mening om hvilket pensionsprodukt, der bedst passer til ens alderdom.

Konsekvenser for de offentlige finanser

Forslaget vil ikke på kortere sigt have nogen nævneværdig effekt på den strukturelle saldo. På lidt længere sigt vil forslaget gavne de offentlige finanser, fordi udbetaling af ratepensioner typisk er større end livrenter (så længe ratepensionerne varer). På meget langt sigt er der en lille budgetforværring, fordi livrenter udbetales hele livet (og det giver ekstra skatteindtægter og modregning i pensionstillægget). Effekten på den finanspolitiske holdbarhed skønnes i størrelsesorden -0,03 pct. af BNP. Det er meget lidt og ikke et finanspolitisk problem, da

² Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 284 af 12. maj 2014 stillet efter ønske fra Joachim B. Olsen (LA).

³ Som følge af den almindelige regulering af beløbsgrænser i skattelovgivningen er loftet i 2015 på 51.700 kr.. Dvs. en forhøjelse fra 50.000 kr. til 100.000 kr. indebærer, at loftet forhøjes til 103.400 kr. i 2015-niveau.

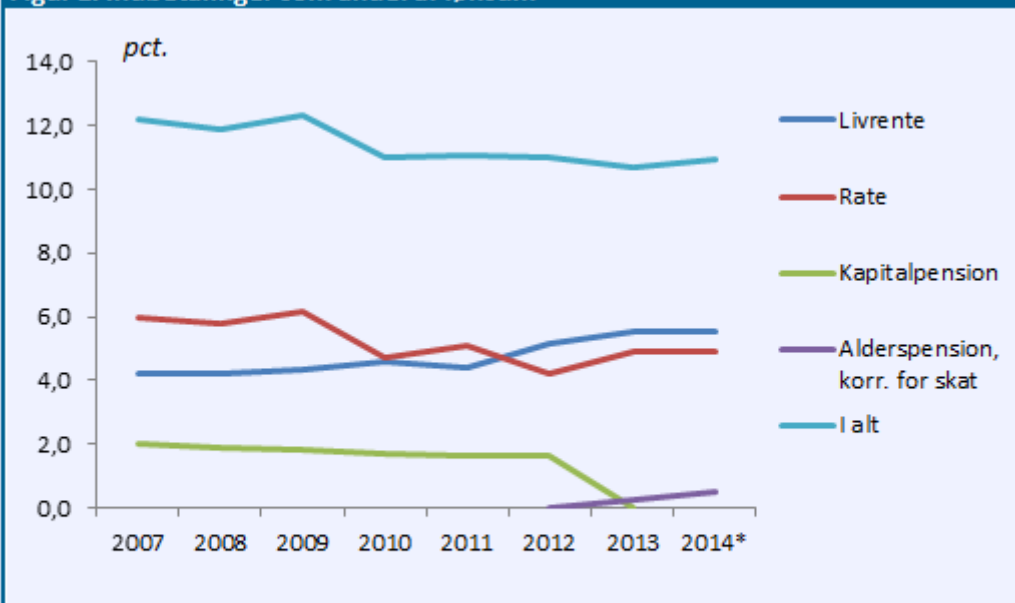
Finansministeriet vurderer, at HBI i dag udgør +0,2 pct. af BNP (en mindre overholdbarhed) eller ca. +4 mia. kr.⁴

Forhøjelsen af loftet til 100.000 kr. vil ikke nødvendigvis medføre, at man får præcist den modsatte effekt som ved nedsættelsen til 50.000 kr. Det skyldes, at f.eks. nogle af de arbejdsmarkedsordninger, som har skiftet fra ratepension til livrente, ikke nødvendigvis vælger at skifte tilbage til ratepensioner. Med forslaget vil de dog i det mindste have muligheden herfor og dermed øget valgfrihed.

Boks 2. Overblik over de samlede pensionsindbetalinger, 2007-2014

Thorning-regeringens indgreb indebar, at der blev indbetalt 8 mia. kr. mindre på ratepension i 2012, men samtidig blev der indbetalt 8 mia. kr. mere på livrente. Og det er vurderingen, at de modsatrettede effekter i høj grad skyldtes nedsættelsen af loftet. Det skal ses i lyset af, at de samlede indbetalinger som andel af den samlede lønsum i hele økonomien har været relativt konstante gennem de seneste 7-8 år, jf. figur 1. Det var kun i 2010, at de samlede indbetalinger faldt, hvilket skyldtes indførelsen af loftet på 100.000 kr. Det indgreb betød, at en del velstående personer forlod pensionssystemet (de indbetalte kun 100.000 kr. på ratepension og satte ikke penge ind på livrenter). Indbetalinger til ratepension steg relativt kraftigt i 2013, men det skal ses i sammenhæng med, at indbetalinger til kapitalpension ophørte, og at erstatningen i form af alderspensionen ikke har vist sig at være populær. Derfor har mange valgt at indbetale på ratepension.

Figur 1. Indbetalinger som andel af lønsum

Anm.: Figuren viser de aggregerede indbetalinger (både arbejdsmarkedspensioner og individuelle ordninger) fordelt på pensionstype, divideret med den aggregerede lønsum for alle personer.

Kilde: Forsikring & Pension og Danmarks Statistik

⁴ Kilde: Opdateret 2020-forløb: Grundlag for udgiftslofter 2019, september 2015, Finansministeriet.